

Laboratori de Direcció d'Actors i Escenificació

Codi: 43152
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313879 Estudis Teatral	OT	0	1

Professor/a de contacte

Nom: Jordi Jane Llige

Correu electrònic: jordi.jane@uab.cat

Equip docent extern a la UAB

Ramon Simó

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

ET

Objectius

El mòdul consisteix en la preparació d'un projecte de direcció d'actors que serà posat a prova en diverses sessions de treball pràctic amb actors professionals. L'objectiu és proporcionar a l'alumne referents avançats relatius a les metodologies amb les quals realitzar investigacions i treballs pràctics en el camp dels processos creatius lligats a l'espectacle teatral. El mòdul començarà amb una introducció sobre la teoria de l'escenificació i els seus processos creatius. Sobre aquesta base, el mòdul desenvoluparà un laboratori de direcció d'actors, parant especial atenció a la relació determinant del treball actoral en la definició de la posada en escena. El treball girarà en torn a la investigació i la reflexió de metodologies eficaces. El professor donarà suport al treball de l'aula, aportant possibles eines teòriques i pràctiques.

Competències

- Aplicar mètodes de recerca en les diferents disciplines d'estudi de les arts escèniques segons els marcs conceptuals pertinents.
- Complir els codis deontològics inherents a l'activitat de la recerca.
- Planificar i dissenyar una recerca original i personal sobre un aspecte relacionat amb les arts escèniques.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Transferir en l'àmbit conceptual el saber pragmàtic dels processos escènics per elevar la pràctica al pla de la recerca.
- Treballar en un equip multidisciplinari en entorns diversos.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les eines conceptuais que permetin descodificar un procés de direcció d'actors i intervenir-hi eficaçment.
2. Aplicar mètodes de recerca pràctica en l'àmbit de la direcció d'actors segons els paradigmes conceptuais propis de la matèria.
3. Complir els codis deontològics inherents a l'activitat de la recerca.
4. Crear relacions entre el treball de recerca amb els actors i la construcció global de l'espectacle.
5. Formular conceptualment els problemes, els assoliments i la lògica interna implícita en la recerca pràctica relativa a la direcció d'actors.
6. Objectivar els processos creatius de direcció d'actors i les diferents intervencions que permetin situar-los en el pla de la recerca pràctica.
7. Planificar i dissenyar una recerca original en l'àmbit de la direcció d'actors, defensant la metodologia necessària en funció de les variables tècniques, ètiques i estètiques del procés.
8. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
9. Que els estudiants sàpiguin comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
10. Treballar en un equip multidisciplinari en entorns diversos.

Continguts

1. Escenificació. El teatre com a Sistema de comunicació. Valor comunicatiu dels llenguatges i elements escènics. Sistema de comunicació intern i extern. El llenguatge de l'escenificació: tècnica, ètica i estètica de la direcció d'escena.
2. Direcció d'actors. Reconeixement de les principals metodologies i tècniques de la direcció d'actors i la seva relació amb la definició estètica de la posada en escena. Alguns referents: C. Stanislavsky, M. Chejov, B. Brecht, D. Donellan, K. Mitchell, I. van Hove, entre d'altres.
3. Mètodes d'anàlisi: deducció i inducció. Revisió dels conceptes bàsics per a l'anàlisi del text dramàtic. Anàlisi i descomposició dramàtica: d'allò general a allò particular. Documentació i contextualització. Acció dramàtica. Aproximació a l'estudi del personatge i el text. Situació dramàtica i acció. El concepte d'acció com a pont entre la dramàtica i la posada en escena: aplicació al treball de l'actor.
4. El procés d'anàlisi de l'acció. A propòsit del concepte d'acció: acció verbal, acció física i acció psicofísica. Concepte d'acció interna i acció externa. Text i subtext: el treball invisible de l'actor. Conceptes bàsics per a l'anàlisi de l'acció: circumstàncies, estímuls, afectes, objectius, accions.
5. Anàlisi inductiva de l'acció en el text: d'allò particular a allò general. Anàlisi creativa. Definició de la situació escènica: determinacions d'espai i inici del moviment per a una anàlisi física del text. El mètode de les accions físiques com a mètode analític-creatiu.
6. Definició de lloc. Estudi de les proporcions. Anàlisi de l'impuls del moviment. L'acció física: sentit de l'acció física en un espai determinat. El significat de moviment i la distància. Accions lògiques i accions creatives: el paper de la imaginació en la construcció de les escenes amb els actors.
7. L'expressivitat de l'actor. Elements estàtics i elements dinàmics. Us expressiu de la veu i el cos. Plasticitat. Tempo-ritme. Estètica de l'expressió actoral aplicada a la posada en escena.
8. La direcció d'actors com a hipòtesi de treball i com a procés. Definició del projecte i experimentació pràctica. De com la resposta dels intèrprets modifica el projecte i el sentit de posada en escena: la capacitat d'observació i de discerniment del director.

Metodologia

La dinàmica del laboratori és principalment teòrica, tot i que incorpora alguns elements pràctics. Els alumnes s'enfrontaran a diversos exercicis que permetran d'abordar, per part del professor, aspectes teòrics que es plantegin dins del mòdul.

El curs s'estructura de la manera següent:

Es treballarà a partir d'un text teatral breu, proposat pel professor, que haurà de ser analitzat en profunditat pels alumnes amb l'objectiu que aquests puguin aprendre com funciona el procés d'investigació a partir del text encaminat a l'escenificació i en concret a la direcció d'actors: anàlisi d'escenes, relació de personatges, espai, acció, conflicte, etc.

Es treballarà en grups (el nombre dels quals dependrà dels alumnes matriculats a l'assignatura). Cada grup de treball analitzarà el text i esbossarà les grans línies (tècniques, ètiques i estètiques) d'un projecte general d'escenificació. Aquest esbós ha de permetre contextualitzar la realització d'un projecte concret de direcció d'actors per a una escena breu del text objecte d'investigació.

El procés de treball amb actors professionals s'iniciarà amb una demostració pràctica per part del professor de l'ús dels conceptes i tècniques estudiats, així com de l'establiment d'una relació efectiva i creativa entre director/a i intèrprets. En aquesta primera fase pràctica, el professor recollirà, com a element de treball i elaboració pràctica, les aportacions dels projectes dels alumnes que consideri més suggeridors i oportuns, sempre amb una finalitat experiencial i de comprovació.

En una segona fase pràctica, cada grup disposarà d'un temps mínim de treball (establert en funció del número de participants) amb actors professionals, que els permeti experimentar com han de comunicar el seu projecte als actors, comprovar si aquest projecte està clara i suficientment establert i si produeix efectivament algun resultat efectiu i creatiu en la dinàmica d'inici del procés d'assaig. Aquesta segona fase es desenvoluparà sempre amb el concurs del professor, que supervisarà el procés i relacionarà el treball pràctic amb els conceptes teòrics i les eines tècniques que s'hauran estudiat.

Finalment, el professor demanarà als alumnes una reflexió individual sobre el procés d'elaboració del projecte de direcció d'actors, sobre el resultat dels primers passos de la seva comprovació pràctica, així com una valoració del seu possible desenvolupament en un futur projecte creatiu.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals/expositives, resolució d'exercicis, pràctiques d'aula	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Tipus: Supervisades			
Aprenentatge cooperatiu, debats, presentació de treballs pràctics, tutories	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Tipus: Autònomes			
Lectura d'articles o textos d'interès, estudi personal	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Avaluació

A. Exercicis pràctics que haurà de realitzar l'alumne.

1. Projecte de direcció d'actors en grup segons el material que aporti el docent.
2. Reelaboració personal del projecte de direcció d'actors i d'escenificació seguint els criteris d'anàlisi i projecció estudiats al curs i de la seva comprovació a la pràctica: hipòtesi per a la investigació i el desenvolupament futur del procés creatiu.

B. Aspectes generals.

Partint del principi d'avaluació continuada, es tindrà en compte:

- Assistència (mínim per a ser avaluada 80%), seguiment i participació en el curs.
- Projecte de direcció d'actors en grup i treball pràctic (40%).
- Aportacions individuals a la reflexió conceptual sobre diferents metodologies de direcció d'actors durant les classes (20%).
- Entrega del projecte personal de direcció d'actors i de la hipòtesi de desenvolupament del procés creatiu de la posada en escena. Presentació. Expressió. Comprensió i ús pertinent dels conceptes treballats. Adequació i comprensió dels processos i mètodes d'anàlisi utilitzats. Coherència interna de les propostes d'anàlisi i d'escenificació presentades.

NOTES ADDICIONALS

1. En el moment de la realització de cada activitat avaluativa, el professor o la professora informará l'alumnat del procediment i la data de revisió de les qualificacions.
2. En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. Si es produeixen diverses irregularitats en els actes, la qualificació final d'aquest assignatura serà zero.
3. En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptar el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis/o discussions d'exercicis a través de Teams, assegurant que tot l'estudiantat hi pot accedir.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència a les tutories	30 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Assistència i participació a l'aula	40 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Lliurament d'informes i treballs	30 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Bibliografia

- Abirached, Robert (1994): *La crisis del personaje en el teatro moderno del teatro*. Madrid: Publicaciones de la ADE.
- Bogart, Anne (2007): *Los puntos de vista escénicos*. Madrid: Publicaciones de la ADE.
- Brecht, Bertolt (1986): *Quatre converses sobre teatre. La compra del llautó*. Barcelona: Edicions 62.
- Chéjov, Michael (1999): *Sobre la técnica de la actuación*. Barcelona: Alba.
- Donnellan, Declan (2004) *El actor y la diana*. Madrid: Fundamentos.
- Mitchell, Katie (2018): *L'ofici de dirigir*. Barcelona: Institut del teatre, Angle.

Programari

-

